

Füzes Oszkár

A szerkesztő kommentárja

Mire e sorok megjelennek, Koszovó valószínűleg kikiáltotta függetlenségét, Szerbia pedig szembesülni kényszerül a veszteséggel. Ennek egész Európára kiható kockázatait jelentősen mérsékli, hogy február 3-án Boris Tadić óriási személyes győzelmet aratott – újabb öt évre ő marad Szerbia köztársasági elnöke. Noha hivatalos jogosítványai jóval kisebbek a kormányénál, mégis döntő befolyást gyakorol a hadsereg, a külpolitika és a jogállamiság garanciái fölött. Ennek birtokában – és a választáson szerzett óriási politikai legitimitása révén – nemcsak a protokoll-listán, hanem a tényleges politikai hatalom mércéjén is megelőzheti az eddigi erős embert, Vojislav Koštunica miniszterelnököt.

Tadić Koštunica támogatása nélkül, sőt: a miniszterelnök csöndes, de nyílt ellenzése dacára nyert három százalékkal, nagy részvétel mellett Tomislav Nikolić radikális párti jelölttel szemben. Nikolić meglepően gyorsan elismerte vereségét, Tadić pedig azonnal felajánlotta neki a lehetséges politikai együttműködést valamiféle nemzetiminimum-egység jegyében. Ha ebből valamennyi megvalósul, akkor véglegessé válik Koštunica politikai veresége – hiszen ő akart Nikolić erősebb partnere lenni, éppen Tadić ellenében.

Túl a szerb belpolitikán, egyértelművé vált, hogy a szerbiai választók kis többsége nem az orosz, hanem az euroatlanti stratégiai partnerséget részesíti előnyben. Ettől Moszkva eddig megszerzett stratégiai pozíciói ugyan nem vesznek el, de Szerbia – ha lassan és időnkénti visszaesésekkel is – előbb-utóbb bekerül a NATO-ba és az Európai Unióba. Tadić stratégiai, sőt, talán történelmi jelentőségű győzelme komoly esély arra, hogy néhány éves távlat-

ban euroatlanti keretben stabilizálódjon a Nyugat-Balkán. Ez kifejezett magyar nemzeti érdek, amit felismertek a vajdasági magyar szervezők is: körülbelül kilencvenezer voksuknak döntő szerepe lehetett Tadić győzelmében.

A kedvező esély nagy – de mégis csupán esély. Paradox módon a legtöbb aggódni valója a győztesnek van. Neki kell szembenéznie a koszovói traumával, neki kell megindítania az integráció tárgyalási és fejlesztési folyamatát, neki kell megjelenítenie egy új Szerbia jövőképét a sorozatos vereségek után. Mindezt kénytelen egy nagyon ingatag pártpolitikai és társadalmi bázison elvégezni, s módfelett kedvezőtlen viszonyok között kell (lényegében) megkezdenie azt a rendszerváltozási folyamatot, melyen térségünk zömében már túljutott. A feladat már-már *mission impossible*, még akkor is, ha várhatóan viszonylag nagy nyugati segítség és orosz tőke érkezik.

Geopolitikai értelemben mostantól Szerbia ugyanúgy a Nyugat felelősségi zónájává válik, mint Koszovó, Bosznia-Hercegovina és Macedónia, miközben az imént felsoroltak miatti teendők meghaladni látszanak az EU és a NATO anyagi és szakpolitikai teherbírását. Az eddigieknél élesebb formában, sőt, érdemben mostantól vetődik majd fel, hogy melyik európai nagyhatalom kap elsődleges szerepet a belgrádi térképen, mekkora szerephez jut Ausztria, Románia, Magyarország és Szlovénia a Szerbia körüli ügyekben, és kérdés az is, hogy milyen szerepet szán magának Belgrád a volt jugoszláv térségben. Tadić győzelme február legjobb híre volt – ám a következő hónapokban, években sokszor lesz úgy, hogy a legnagyobb kérdések között emlegetjük a fejleményeket. ■